

TECHNOLOGICAL INTEGRATION IN TEACHING LITERATURE

(Lina) Galina Lecheva

Silistra Branch, “Angel Kanchev” University of Ruse, Bulgaria, glecheva@uni-ruse.bg

Abstract: This study examined the status of technology integration in teaching literature in the major in Pedagogy of Bulgarian and Foreign Language Teaching (English, French, Romanian), *Angel Kunchev* University of Ruse, Silistra Branch.

The University of Ruse has a working platform for distance learning. It has uploaded WEB-based courses in various disciplines. “Pedagogy of Bulgarian and Foreign Language Teaching” is not a specialty accredited for distance learning.

The practical training of students in the specialty "Pedagogy of Bulgarian and Foreign Language Teaching" takes place in the schools of Silistra and the district - primary schools, specialized high schools, vocational high schools. These schools are equipped with state-of-the-art technological tools to conduct the learning process.

This report presents the results of a study of the university-student-student (student) relation and the student-teacher-student (student) (relate) relationship regarding the use / non-use of IT technology in the teaching process - at university and at school, in teaching literature. In terms of quantity, the study group is below the standard of a sociological survey.

A mixed methodology involving two sets of questionnaires, classroom observation, structured interviews and a case study were used to collect data from 6 university professors, 11 mentoring teachers and 22 trainee teachers. The findings concluded that technology has a positive impact on trainee teachers and students' engagement in learning literature.

Despite the highly positive attitudes towards technology integration reported by teachers and students, traditional techniques are still dominant when teaching literature. University professors have a mixed attitude towards integrating IT technologies into the teaching process. Some of them use technology ergonomically - they have WEB-based courses in the disciplines they teach. They use the INTERNET daily in the learning process. Others use information uploaded to the Internet for self-study, but believe that the introduction of technology in an hour distracts students and students. They consider participation in - Web binaries "frivolous", Web publications – worthless.

The study calls for providing the necessary equipment and young university professors training programs regarding technology integration by the institution to enable both the students - future teachers to cope with the challenges of the 21st century's rapidly evolving world.

Keywords: IT technologies, literature, students - future teachers, young university professors, Practical Education

ТЕХНОЛОГИЧНАТА ИНТЕГРАЦИЯ ПРИ ПРЕПОДАВАНЕТО НА ЛИТЕРАТУРА

(Лина) Галина Лечева

Русенски университет „Ангел Кънчев“, Филиал-Силистра, България, glecheva@uni-ruse.bg

Резюме: Това проучване изследва състоянието на технологичната интеграция при преподаването на литература във Филиал-Силистра на Русенски университет „Ангел Кънчев“, специалност „Педагогика на обучението по Български език и чужд език (английски, френски, румънски).

Русенският университет има работеща платформа за дистанционно обучение. В нея има качени WEB-базирани курсове по различни дисциплини. „Педагогика на обучението по български език и чужд език“ не е специалност, акредитирана за дистанционно обучение.

Практическото обучение на студентите от специалността „Педагогика на обучението по български език и чужд език“, протича в училищата на град Силистра и областта - основни училища, специализирани гимназии, професионални гимназии. Тези училища са оборудвани със съвременни технологични средства за провеждане на учебен процес.

Този доклад представя резултатите от изследване на релацията университетски преподавател – студент (от една страна) и релацията стажант учител – ученици (от друга страна) по отношение използването / не използването на IT-технологии в учебния процес – в университета и в училище, при преподаването на литература.

В количествено отношение изследваната група е под-ниво на стандартно социологическо проучване. Данните са събирани от работата на 6 университетски преподаватели, 11 учители - наставници и 22

стажант-учители. Използвана е смесена методология, включваща два комплекта въпросници, наблюдения в класната стая, структурирани интервюта и казуси.

Въпреки силно позитивното отношение към технологичната интеграция, отчетено от учители и студенти, традиционните техники все още са доминиращи при преподаването на литература – в Университета и в училище. При университетските преподаватели има разнопосочно отношение към внедряване на ИТ-технологиите в учебния процес. Една част от тях ергономично използват технологиите – имат WEB-базирани курсове по дисциплините, които преподават. Използват ежедневно INTERNET в учебния процес. Другите използват информация, качена в ИНТЕРНЕТ за самоподготовка, но смятат, че внедряването на технологиите в час разсейва учениците и студентите. Същите считат участието в WEB-бинари за "несериозно", WEB-публикациите - без стойност.

Изследването призовава за осигуряване на необходимото оборудване и програми за обучение на млади университетски преподаватели и по отношение на интеграцията на технологиите от институцията, за да могат студентите – бъдещи учители да се справят с предизвикателствата на бързо развиващия се свят на 21 век.

Ключови думи: ИТ-технологии, литература, стажант-учители, млади университетски преподаватели, учители-наставници, практическо обучение.

1.УВОД

Живеем в дигитално общество. Напредъкът на информационните и комуникационни технологии позволява навлизането им във всички сфери на общественно-икономическия живот. Образованието не прави изключение. Изграждането на „единно европейско информационно общество“ е приоритет на стратегията Европейско информационно общество за растеж и заетост и на Стратегия за ефективно прилагане на информационни и комуникационни технологии в образованието и науката на република България (2014-2020г.). Дигиталната компетентност е една от осемте ключови компетентности, дефинирани в споменатите документи.

В съвременните висши училища, без значение от специалностите, по които се обучават студенти, има различни нагласи към използване на ИК технологии в учебния процес. Винаги има преподаватели, без значение дали са асистенти или хабилитирани лица, които категорично отказват да използват технологиите в своята работа, декларирайки, че те разсейват студентите. Тези колеги са привърженици на знаниевия подход в образованието и смятат, че компетентностният подход е „дърво, което няма да даде плод“. Има и такива, които не са ИТ-специалисти, но са отворени за внедряването на информационните и комуникационни технологии в учебния процес, за постигане на активно учене, експериментално образование и ергономичен учебен процес, водещи неусетно до изграждане на ключови компетенции у студентите, даващи възможност на последните за ефективна реализация на пазара на труда. Мнозинството от преподаватели е в „златната среда“ на Аристотел. Тези колеги проявяват известен интерес към използването на ИК технологии в учебния процес и имат различна степен на компетентност за работа с тях. Почти всички твърдят, че ако имат време, биха правили повече.

Това проучване **стартира** изследване на състоянието на интеграцията на ИК технологии при преподаването на литература в Русенски университет „Ангел Кънчев“, специалност „Педагогика на обучението по Български език и чужд език (английски, френски, румънски).

2.ПРИНЦИПИ ЗА УСПЕШНИ ПРОМЕНИ

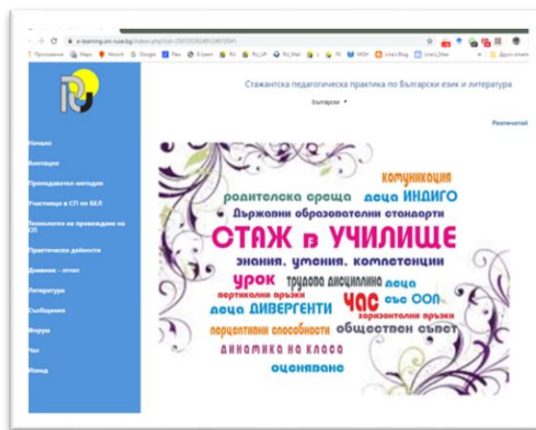
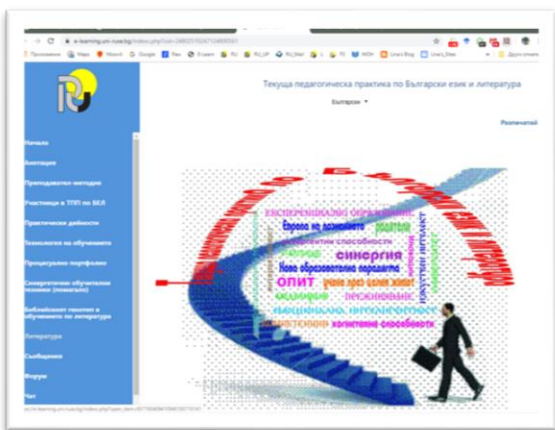
„Поколението на седемте екрана – на телевизора, компютъра, лаптопа, таблета, фаблета, смартфона и интелигентния часовник не може и не бива да се обучава така, както са били обучавани неговите родители... Замяната на черната дъска с бяла, а на тебешира – с маркер, не е начинът да се мотивират днешните ученици и студенти да акумулират знания и да развият умения за практическото им прилагане. Необходимо е, чрез масово и ефективно използване на ИКТ-базирани иновационни образователни технологии и дидактически модели, да се адаптира образователната система към дигиталното поколение, а чрез въвеждане на изследователския подход в образователния процес, същият да се преориентира от механично усвояване на факти към преоткриване на знанията и развиване на уменията.“

Така Програмата за адаптиране на образователната система към дигиталното поколение на Дигиталната национална коалиция мотивира необходимостта от използване на ИК технологии в образователния процес, като „успокоява“ традиционалистите-консерватори, че „авторитетът на един учител и преподавател, както и ефектът от неговата дейност все повече ще зависи не само от това, доколко той владее предмета на дисциплината си и не само от неговите педагогически способности и харизма, а също и от това, в каква степен той **ИЗПОЛЗВА** съвременните информационни и комуникационни технологии за

събиране, обработка и преподаване на съответния учебен материал. С други думи – наложително е да се преосмисли обучението в цифровата ера и да се смени образователната парадигма, защото обучаваните вече не искат да учат по старому, а обучаващите не бива да продължават да преподават по досегашния начин“ (ДНК, 2017).

След като на българския еврокомисар Мария Габриел беше даден ресор „Иновации и младеж“, се очаква дигиталната трансформация на образованието да получи силна подкрепа както в Европа, така и в страната. Центърът за иновационни образователни технологии на Русенски университет „Ангел Кънчев“ иницира Национален форум "Дигитална трансформация на образованието – педагогически и социално-психологически аспекти", проведен на 10 октомври 2019, в Българска академия на науките, София. Негови съорганизатори бяха Българската академия на науките, Дигиталната национална коалиция, Академична общност по компютинг, Националният център за дистанционно обучение и Националното представителство на студентските съвети в България, където академичният елит на България сподели опит в „дигитална трансформация на образованието“.

Русенският университет има работеща виртуална образователна среда - платформа за електронно обучение **E-Learning Shell 2** (<https://e-learning.uni-ruse.bg/>). В **WEB-базираните курсове на специалността „Педагогика на обучението по български език и чужд език“** в текстов, аудио и видео формат се публикуват лекциите, задачите за семинарни занятия и практически упражнения, тренировъчни тестове, тестове входно и изходно ниво. За практическата подготовка на стажант-учителите са в процес на разработване WEB-базирани курсове по Текуща педагогическа практика по Български език и литература и Стажантска практика по Български език и литература.

Практическото обучение на студентите от специалността „Педагогика на обучението по български език и чужд език“, протича в училищата на град Силистра и областта (основни и средни училища, специализирани и професионални гимназии), където е осигурена надеждна връзка с INTERNET; близо 68% от училищните класни стаи, в които се провежда практическата подготовка на стажант-учителите, са оборудвани с интерактивни презентационни системи от различен клас; близо 60 лекционни и семинарни зали в Русенския университет са оборудвани с такива системи (вариант „5 в 1“), където, в процеса на интерактивното обучение, студентите са обучавани от преподавателите да работят с тях.

В около 15% от училищата, в които се провежда текущата и стажантска практика по Български език и литература има стационарни мултимедии с компютри; в ПМГ „Св. Климент Охридски“, Силистра стажант-учителите работят с интерактивни дъски със сензорни екрани (Tech Vision). В Силистра и в областта все още няма училища, в които да се използват интерактивни маси в учебния процес; само в специализираните кабинети пред учениците/студентите има компютри/лаптопи/таблети. Въпреки силно позитивното отношение към технологичната интеграция, отчетено от учители и студенти-практиканти, традиционните техники все още заемат съществено място при преподаването на литература – в Университета и в училище. В нормативната уредба на Р България прави впечатление ПРОТИВОРЕЧИЕТО между ЗАКОН-а за предучилищното и училищно образование (в сила от 01 август 2016 г.) и Програмата за адаптиране на образователната система към дигиталното поколение на Дигиталната национална коалиция. Чл. 172 (1) Учениците имат следните задължения, в точка 12. ЗАКОНЪТ повелява: [учениците] **да не използват мобилните си телефони по време на учебните часове. По този повод** синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“ предлага подписване на договор между образователната институция и семейството за ползване/забрана за ползване на мобилни устройства в час. От друга страна Задача 5.1. на Програмата за адаптиране на образователната система към дигиталното поколение планира **превърщането на смартфоните във виртуален персонален асистент на ученика/студента:**

5. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ДРУГИ ИНОВАЦИОННИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ТЕХНОЛОГИИ:

- 5.1. Превръщане на смартфоните във виртуален персонален асистент на ученика/студента.
- 5.2. Използване на социалните мрежи в учебния процес.
- 5.3. Игровизиране на обучението.
- 5.4. Учене в мрежа.
- 5.5. Използване в учебния процес на облачните технологии.

3.СТЪПКИ ЗА УСПЕШНА ПРОМЯНА

В изпълнение на НАРЕДБА № 15 от 22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, Чл. 36 (3) практическата подготовка на стажант-учителите от специалност „Педагогика на обучението по Български език и чужд език (английски, френски, румънски), се организира от Филиал Силистра на Русенския университет и се провежда, както беше споменато по-горе, в училища в града и областта, с които Филиалът сключва договор в началото на учебната година. При подбора на училища за провеждане на практическата подготовка на стажант-учителите преподавателите-методици, ръководители на практическата подготовка, се съобразяват с възможността или липсата на такава, стажант-учителите да използват в учебния процес ИК технологии, да „игровизират“ обучението“ чрез синергетични обучителни техники / техники за развиване на критическото мислене чрез четене и писане, използване в учебния процес на облачните технологии и т.н.

По практико-приложните дисциплини Методика на обучението по български език и Методика на обучението по литература има WEB-базирани курсове в платформата за Е-обучение на университета; в менютата Хоспитиране по български език и Хоспитиране по литература са достъпни за регистрираните в системата студенти. В учебния процес се използват Е-учебниците на издателство „Просвета“ /“Азбуки“/“Просвета плюс“, които са общодостъпни в мрежата. Авторът на настоящия текст поддържа архив от екранизации на епически и драматични текстове, изучавани в училище, които използва в учебния процес в Университета и предоставя на стажант-учителите по време на практическото им обучение. Активната форма на обучение - реферат, по Антична литература, Стара българска литература и Литература на Българското възраждане (учебните дисциплини, на които авторът е титуляр), не е съшиването с Copy & Paste на текст и представянето му чрез Power Point презентация, а изготвянето на клип чрез използването на приложение, избрано от студента, което може да се качи в YouTube или Facebook групата на съответната специалност. По време на своето практическо обучение студентите използват Уча.се и др. образователни платформи, Е-портфолиа на учители по Български език и литература, Чужд език и Информационни технологии, от които „крадат“ идеи за използване на ИК технологиите в учебния процес.

Към момента на писане на настоящия доклад тече Текущата педагогическа практика на студентите от спец. 1.3.3. Педагогика на обучението по български език и чужд език (английски и френски) във Филиал Силистра на Русенския университет. 22-ма стажант-учители са разпределени в 5 училища и 11 учители-наставници, които са респонденти на стартиралото проучване. Проектирана е изследователската анкета, но тя ще бъде обработена след края на ТПП по БЕЛ – 13 декември 2019 г.

Част от получените резултати от анкетата относно учебните дейности, в които се използват ИКТ средства, видове ресурси и ефектите от тяхното приложение по отношение на релацията университетски преподавател

– студент са очаквани: когато в учебния процес в Университета се е залагало на активното учене чрез използван на ИКТ, някак естествено този начин на учене и преподаване се пренася в училище по време на практическото обучение.; когато в университетските курсове се е залагало на знаниевия подход – професорът говори/диктува важните за научната специалност факти, а студентите записват като средновековни книжовници чутото – по време на практическото си обучение стажант-учителя демонстрира афинитет към лекционния метод, без да се интересува от ангажираността на учениците към материята, която той се опитва да обясни.

4.ЗАКЛЮЧЕНИЕ

По време на конфеирането на проведените уроци, и учители, и стажант-учители, заявяват високо положително отношение към интеграцията на ИК технологии в процеса на преподаване на литература. Всички категорично приемат „игровизирането“ на учебния процес чрез внедряване на ИК технологии при преподаване на литература, защото тази интеграция развива автономни и комуникативни навици за учене сред учениците, засилва тяхната ангажираност и мотивация, защото ИК технологии правят информацията по-достъпна и запомняща се.

Стигна се до заключението, че ИК технологии имат положително влияние върху ангажираността на студентите/учениците при изучаване на литература. Въпреки силно позитивното отношение към интеграцията на технологиите от учители и стажант-учители, традиционните техники все още преобладават при преподаване на литература заради проблеми с технологичния инструментариум от една страна и неумението на голяма част от учителите да използват пълния капацитет на този инструментариум. Затова проучването изисква осигуряване на необходимото оборудване за студентите от направление 1.3. Педагогика на обучението по... относно интеграцията на ИК технологии в учебния процес, което да даде възможност на студентите – бъдещи учители да се справят с предизвикателствата на 21 век.

ЛИТЕРАТУРА

- Apple. (2008). Apple classroom of tomorrow today 2: Learning in the twenty-first century. Retrieved from http://ali.apple.com/acot2/global/files/ACOT2_Background.pdf
- Burnage. Gavin Teachers and Technicians: working together for effective use of information technology in language and literature. University of Cambridge. Retrieved from <http://users.ox.ac.uk/~ctitext2/publish/occas/eurolit/burnage.html>
- COM (2008). РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА за изменение на Регламент (ЕО) № 808/2004 относно статистическите данни на Общността за информационното общество. Виж: [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com\(2008\)0677_/com_com\(2008\)0677_bg.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com(2008)0677_/com_com(2008)0677_bg.pdf)
- Churches, A. (2008). Bloom's taxonomy blooms digitally. Tech and Learning. Retrieved from <http://www.techlearning.com/studies-in-ed-tech/0020/bloomstaxonomy-blooms-digitally/44988>
- Grant, M. (2002, Winter). Getting a grip on project-based learning: Theory, cases and recommendations. Meridian: A Middle School Computer Technologies Journal, 5(1), 1-3. Retrieved from <http://www.ncsu.edu/meridian/win2002/514/project-based.pdf>
- Khadija Muhammad Abdussalam Abd Alla. Tehnology Integration in Teaching Literature. Retrieved from : <https://journals.sfu.ca/vict/index.php/vict/article/viewFile/242/120>
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for integrating technology in teacher knowledge. Teachers College Record, 108(6), 1017-1054
- Sarah Porter. Computers and the Humanities. Technology in Teaching Literature and Culture: Some Reflections. Journal Article. Retrieved from https://www.jstor.org/stable/30204822?seq=1#page_scan_tab_contents.
- Schrum, L. (2010). Considerations on technology and teachers: The best of JRTE. Washington, DC: ISTE Press.
- Swafford, J. (2016). Swafford, J. Teaching Literature Through Technology: Sherlock Holmes and Digital Humanities. Retrieved from <https://jtp.commons.gc.cuny.edu/teaching-literature-throughtechnology-sherlock-holmes-and-digital-humanities/>.
- Torrente, A. (2017). Testo e Tecnologie Informatiche della Comunicazione Educativa. Retrieved from <http://www.edscuola.it/archivio/software/tice3.htm on 28 September>
- Using Technology to Teach Literature. Retrieved from <https://www.prestwickhouse.com/blog/post/2015/07/using-technology-to-teach-literature>
- Дигитална национална коалиция (2017). Програма за адаптиране на образователната система към дигиталното поколение

- Лечева, Г. (2015) Възпитаващото обучение в Европа на познанието“ или магията да сееш мъдрост. Виж: http://lechevag.blogspot.com/p/blog-page_96.html
- МОН, Министерски съвет (2014). Стратегия за ефективно прилагане на информационни и комуникационни технологии в образованието и науката на република България (2014-2020г.) Документът е приет с Протокол № 27.1 на Министерския съвет от 02.07.2014г. Виж: МОН/Стратегически документи.: <https://www.mon.bg/bg/143>
- Смрикарров, А. (2009) Националната програма за създаване на виртуално образователно пространство - основни резултати и предстоящи задачи. Младежкото участие и принос. 014 г. Виж: <http://uni-sz.bg/truni11/wp-content/uploads/biblioteka/file/TUNI10015790.pdf>